

"Патофізіологія клітини"

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 222 «Медицина»

Курс	2
Семестр	3

Освітньо-професійна програма Освітньо-наукова

ECTS	3
Годин	90

Статус вибірковий
Форма навчання Денна/ заочна...
Семестровий залік

контроль

Розподіл годин

Аудиторні години		Самостійна робота
Лекції	Практичні/Семінари	
32 год	4 год	54 год
1 раз/ тиждень	3 рази за семестр	

Завідувач випускової
кафедри

Розова К.В.
2021 р.

Інформація про викладача

	Лекція	Практичні/семінарські
ПІБ	Портниченко Алла Георгіївна	Портниченко Алла Георгіївна
Посада	викладач	викладач
Вчене звання	Ст. н. сп.	Ст. н. сп.
Науковий ступінь	Доктор медичних наук	Доктор медичних наук
Профіль викладача	http://orcid.org/0000-0003-2509-101X	http://orcid.org/0000-0003-2509-101X
e-mail	port@biph.kiev.ua	port@biph.kiev.ua

"Розробка та презентація дисертаційного проекту"

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на засвоєння теоретичних знань з загальних питань патологічної фізіології клітини, клітинних механізмів розвитку типових патологічних процесів і найпоширеніших захворювань, особливостей патологічних процесів при порушеннях функції спеціалізованих клітин та методологічних основ їх вивчення.

Місце навчальної дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна "**Патофізіологія клітини**" є вибірковою дисципліною вивчення аспірантами 2-го року навчання. Завданнями даного курсу є оволодіти теоретичними знаннями з питань ролі клітини у загальній нозології, деталізувати причини, механізми розвитку та прояви типових патологічних процесів на клітинному рівні, інтерпретувати порушення структури та функції клітин в рамках загальних патофізіологічних підходів до аналізу етіології та патогенезу найпоширеніших захворювань, застосовувати поглиблене знання клітинних основ розвитку патофізіологічних процесів у науковій та практичній діяльності.

Необхідні навички

1. Аспіранти повинні мати теоретичні знання з питань патологічної фізіології, клітинної та молекулярної біології.
2. Аспіранти мають вміти працювати з науковою літературою для самостійного одержання інформації про клітинні механізми розвитку патологічних процесів і найпоширеніших захворювань та методологічні основи їх вивчення.

Програмні результати навчання 1

В результаті вивчення навчальної дисципліни "**Патофізіологія клітини**" аспіранти набувають такі знання:

- місце клітини у понятті хвороби, патологічного процесу, патологічних станів; причини та умови виникнення, механізми розвитку порушень у функції клітини як основи патологічного процесу; клітинні механізми реактивності організму, спадковості, конституції;
- первинна і вторинна роль клітин у розвитку типових патологічних процесів (тканинному рості, запаленні, гіпоксії, порушеннях обміну речовин) та найпоширеніших захворювань нервової, серцево-судинної, імунної, ендокринної систем;
- експериментальні та клінічні підходи до вивчення клітинних механізмів розвитку патологічних процесів та патогенетичної терапії;

вміння:

- вирізняти етіологічну та патогенетичну роль клітинних порушень у розвитку патологічного процесу; аналізувати роль факторів навколишнього, позаклітинного та внутріклітинного середовища у виникненні адаптивно-приспосувальних і патологічних змін клітин; розрізняти ланки клітинних механізмів та їх розлади, задіяні у патологічному процесі, оцінювати спрямованість клітинних механізмів як патогенетичних та компенсаторно-приспосувальних;
- моделювати основні клітинні механізми розвитку патологічних процесів, досліджувати рецепторні, сигнальні та ефекторні механізми клітинної відповіді в експерименті; аналізувати і оцінювати результати основних патофізіологічних і суміжних методів досліджень;

¹ Learning outcomes.

"Розробка та презентація дисертаційного проекту"

- розуміти основні шляхи попередження і корекції патологічних станів на підставі впливу на клітинні механізми у здоровому та хворому організмі, основи регенеративної і клітинної терапії патологічних порушень.

Перелік тем, завдань та терміни виконання

"Патофізіологія клітини"

№ п	Тема	Кількість годин					
		Очне відділення			Заочне відділення		
		Л	П/С	Ср	Л	П/С	Ср
Змістовий модуль 1. Загальна патофізіологія клітини.							
	Тема 1. Предмет і завдання патофізіології клітини.	2		3	2		3
2	Тема 2. Патофізіологія процесів виживання та загибелі клітини.	2		3	2		3
3	Тема 3. Патофізіологія клітинного росту. Гіпертрофія.	2		3	2		3
4	Тема 4. Патофізіологія проліферації та диференціації клітин. Пухлинний ріст.	2		3	2		3
5	Тема 5. Патофізіологія енергетичного обміну клітини. Патологія мітохондрій.	2		3	2		3
6	Тема 6. Патофізіологія білкового обміну клітини.	2		3	2		3
7	Тема 7. Патофізіологія ліпідного обміну клітини.	2		3	2		3
8	Тема 8. Патофізіологія вуглеводного обміну клітини.	2		3	2		3
9	Тема 9. Патофізіологія клітинної відповіді на вплив екстремальних факторів.	2		4	2		4
10	Тема 10. Онтогенетичні особливості клітинної дисфункції. Клітинні основи старіння. Стовбурові клітини.	2	2	5	2	2	5
Змістовий модуль 2. Спеціальна патофізіологія клітини.							
11	Тема 11. Патофізіологія збудливих клітин.	2		4	2		4
12	Тема 12. Патофізіологія ендокриноцитів і клітин сполучної тканини.	2		3	2		3
13	Тема 13. Патофізіологія гепатоцитів.	2		3	2		3

"Розробка та презентація дисертаційного проекту"

14	Тема 14. Патофізіологія імунокомпетентних клітин.	2		3	2		3
15	Тема 15. Патофізіологія репродуктивних клітин.	2		3	2		3
16	Тема 16. Патофізіологія адипоцитів. Ожиріння. Метаболічний синдром.	2	2	5	2	2	5
Всього годин		32	4	54	32	4	54

Л-- Лекції

П/С – Практичні/Семінари

Ср – Самостійна робота

"Розробка та презентація дисертаційного проекту"

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вікові особливості клітинної дисфункції. Пре- і постнатальні патологічні процеси. Теорії та клітинні основи старіння. Стовбурові клітини та їх застосування у регенеративній медицині.	2
2	Клітинні механізми ожиріння, артеріальної гіпертензії та інсулінорезистентності. Метаболічний синдром. Основи здорового способу життя та попередження розвитку кардіометаболічних захворювань.	2

"Розробка та презентація дисертаційного проекту"

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Клітина як структурна і функціональна основа життя. Клітина як основа розвитку патологічного процесу. Методи досліджень у патофізіології клітини.	3
2	Механізми первинного та вторинного пошкодження клітини, фактори пошкодження. Некроз, апоптоз, аутофагія та їх механізми. Методи досліджень виживання та загибелі клітин.	3
3	Фактори і сигнальні шляхи, що забезпечують клітинний ріст. Гіпертрофія клітин та її роль у механізмах оптимізації функціонального навантаження та патогенезі захворювань.	3
4	Фактори і сигнальні шляхи, що забезпечують проліферацію і диференціацію клітин. Пухлинний ріст. Клітинні механізми пухлинної прогресії. Лінії пухлинних клітин для використання в експерименті.	3
5	Порушення клітинного дихання та механізмів його регуляції. Мітохондріальні механізми клітинної відповіді на нестачу АТФ та їх порушення. Мітохондріальні патогенетичні та компенсаторні механізми при ішемії та реперфузії тканин.	3
6	Стрес ендоплазматичного ретикулуму як феномен патології білкового обміну клітини. Фенотипове репрограмування та ремоделювання клітини як основа компенсаторно-приспосувальних та адаптивних процесів.	3
7	Мембрано-асоційовані механізми пошкодження клітини. Патологія обміну холестерину та його роль у клітинній дисфункції. Атеросклероз.	3
8	Цукровий діабет. Патологія інсулінових рецепторів; сигнальних шляхів транспорту глюкози та компенсаторні механізми. Глікозильовані білки та їх патогенетична роль у клітинній дисфункції.	3
9	Вплив фізичних, хімічних, біологічних факторів на клітину та механізми клітинної відповіді. Стрес-реактивні сигнальні шляхи і захисні механізми. Клітинні механізми пре- і посткондиціювання.	4
10	Клітинні основи старіння. Теорії старіння. Стовбурові клітини, їх роль в патогенезі захворювань. Сучасні підходи до використання клітин в біотехнології і	5

"Розробка та презентація дисертаційного проекту"

	клітинній терапії.	
11	Патологія нервово-м'язової передачі. Патологія м'язових скорочень. Клітинні механізми нейродегенеративних та нервово-м'язових розладів. Патологія серцевого пейсмейкера, аритмії. Патологія скорочення кардіоміоцитів. Методи дослідження патології збудливих клітин.	4
12	Патологія регуляції функції ендокриноцитів. Взаємовідносини ендо-, екзо- та паракринної регуляції. Спадкові та набуті порушення клітин сполучної тканини. Клітинні механізми дифузних захворювань сполучної тканини.	3
13	Етіологія і патогенез пошкодження гепатоцитів при гепатитах та цирозі печінки. Печінково-клітинна недостатність. Методи дослідження патології гепатоцитів.	3
14	Клітинні механізми алергічних та аутоімунних захворювань. Імунодефіцитні стану клітинного генезу. Патологія протипухлинного імунітету.	3
15	Патологія репродуктивної функції як біологічна, медична і соціальна проблема. Клітинні ефекти дисбалансу естрогенів та андрогенів, естрогенів та прогестерону. Синдром Штейна-Левенталя. Пухлини гормонозалежних клітин.	3
16	Ожиріння як біологічна, медична і соціальна проблема. Патогенетична роль ожиріння у розвитку атеросклерозу, ендокринної дисфункції, онкологічних захворювань. Клітинні механізми артеріальної гіпертензії та інсулінорезистентності.	5

Система оцінювання

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля, на які лектором дисципліни поділено її навчальний матеріал.

Розподіл балів які отримують аспіранти

Поточний контроль та самостійна робота																Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1										Змістовий модуль 2							100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		

"Розробка та презентація дисертаційного проекту"

4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	3	3	3	3	3	4	40	100

Критерії оцінювання заліку (завдання)

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
9 -10	Правильне і повне викладення теоретичних основ завдання , зроблені глибоко обгрунтовані висновки
7 -8	Правильне але не повне викладення теоретичних основ завдання
5 – 6	Неповне викладення теоретичних основ завдання, недостатньо обгрунтовані висновки
3 – 4	Допущені помилки, не повне викладення теоретичних основ завдання з неправильним обгрунтуванням
1 - 2	Часткове викладення теоретичних основ завдання з неправильним обгрунтуванням
0	Завдання не розкрито, або обгрунтуванні неправильне

Семестрова атестація аспірантів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Аспірант допускається до складання заліку з дисципліни, якщо з цієї дисципліни ним повністю виконані всі види робіт, передбачені робочим навчальним планом та робочою навчальною програмою, а його рейтинг з навчальної роботи з цієї дисципліни становить не менше, ніж 42 балів (60 балів×0,7).

Засвоєння аспірантом програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Додаткові умови допуску до заліку:

У разі виникнення спірних питань щодо не допуску аспірантів до семестрової атестації, вони вирішуються лектором дисципліни спільно із завідувачем кафедри.

Політика навчальної дисципліни

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали:

за порушення термінів виконання одного завдання знімається 2 бали. Кількість знятих балів сумується;

за відвідування всіх лекцій та активність під час занять додається 5 балів.

"Розробка та презентація дисертаційного проекту"

Відвідування занять є обов'язковим для всіх аспірантів. Можливо за дозволом викладача пропустити з поважної причини заняття. Для підняття рейтингу з навчальної роботи можливе написання реферату на тему, що визначив викладач.

Пропущені контрольні заходи можна перескласти у визначений викладачем час з дозволу завідувача кафедри. Аспіранти, які в поточному семестрі мали пропуски занять і до початку екзаменаційної сесії не засвоїли матеріал пропущених тем і розділів змістових модулів навчальної дисципліни та не подали обґрунтоване письмове пояснення причин пропущених занять, до семестрової атестації з відповідної дисципліни не допускаються.

Академічна доброчесність. Норми етичної поведінки

Політика та принципи академічної доброчесності визначені Законами України.

Норми етичної поведінки аспірантів і працівників визначені Статутом, відповідними законами та підзаконними актами України.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Аспіранти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

(додааткова інформація стосовно процедури оскарження результатів)